

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 De potentia Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

SED CONTRA. Deus nihil scit quod eius omnipotentia præiudicet, præiudicaret autem eius omnipotentia si esset aliquid infans, in quo primo potuit creare mundum, quia sic eius potentia ad illud instans limitaretur. ergo Deus nescit primum instans, in quo potuit creare mundum.

RESPON. Dicendum, quod dupliciter dicitur aliquid fieri in aliqua mensura loci, vel temporis. Vno modo, præsupposita ipsa mensura: & sic particulares effectus producuntur a Deo, vel ab alijs agentibus in loco, vel tempore. Alio modo, ut simul cum eo quod fit, producat mensura loci, vel temporis: & hoc modo mundus a Deo in esse producitur non quidem quasi in aliquo loco, vel tempore præexistente, sed quia simul cum mundo & locus, & tempus producitur. Unde aliter est intelligendum cum dicitur, quod Deus potuit facere aliquem particularem effectum, puta, equum, vel hominem antequam fecerit, vel etiam alibi quam fecerit, & aliter cum hoc de mundo dicitur. Nam cum de homine, vel equo hoc dicitur, signatur aliquod tempus, vel locus aliquis esse, in quo homo a Deo fieri potuerit: sed cum de hoc mundo dicitur, non signatur quod sit aliquod tempus ante mundum, nec aliquis locus extra ipsum, sed significatur quod Deus potuit mensuram loci, aut temporis mundi facere maiorem. Si ergo quæratur, utrum potuerit mundum facere in infinitum antequam fecerit, si hoc quidem referatur ad potentiam facientis, manifestum est quod in infinitum ante facere potuit. Dei enim potentia est æterna, cui nihil accrescere potuit, ut inciperet quandoque facere mundum, cum prius non potuerit. Si vero referatur ad ipsum mundum, sic non potuit fieri ut esset semper, supposita catholica fidei veritate, quæ habet mundum quandoque non fuisse. Sicut enim Deus non potest facere ut quod fuit, non fuerit, ut infra dicitur, ita non potest facere, ut quod fuit quandoque, nunquam non fuerit. Secundum hunc ergo sensum dicitur, quod Deus non potuit mundum facere in infinitum antequam faceret: sed adhuc intel-

D. 736.

D. 744.

legendum est quod infinitum dicitur dupliciter. Vno modo in actu, & sic dicitur secundum modum prædictum, quod Deus non potuit facere mundum in infinitum antequam fecerit. i. quod duratio mundi in infinitum ante præcesserit. Alio modo, dicitur infinitum secundum potentiam, & sic potuit Deus in infinitum mundum facere antequam fecerit, quia quantumcumque ante detur eum fecisse, adhuc potuit eum prius facere, & sic non est dare primum instans, in quo Deus potuit facere mundum. Est autem dare supremum ubi usquequo Deus mundum fecerit, non tamen est dare supremum, ultra quod facere non potuerit. & sic patet quod quæstio cessat.

ARTICVLVS II.

Utrum præsciti a Deo possint promereri.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur quod præsciti a Deo non possint demereri. Sicut enim aliqui sunt electi a Deo ab æterno ad gratiam habendam, ita etiam aliqui sunt præsciti a Deo ad hoc quod sue nature relinquantur: sed naturalibus non meremur, neque demeremur. ergo præsciti a Deo non demerentur.

SED CONTRA. Nullus datur a Deo, nisi propter demeritum, cum Deus sit iudex iustus: sed præsci-

ti damnantur a Deo. ergo demerentur.

RESPON. Dicendum, quod scientia Dei comparatur ad res creatas, sicut ars ad artificia. unde sicut ars non solum est cognoscitiua, sed factiua eorum quæ secundum artem fiunt, eorum vero quæ ab artis regulis deuiantur, est cognoscitiua: ita etiam scientia Dei est factiua & cognoscitiua oium bonorum, malorum vero siue peccatorum, quæ sunt deuiationes quædam ab æterna lege ipsius, scientia Dei est cognoscitiua, non autem causatiua. Et sic patet quod boni qui per gratiam iustificantur, non solum sunt a Deo ab æterno præcogniti, sed etiam electi ad gratiam habendam: peccatores autem qui non iustificatur per gratiam, non sunt electi, vel præordinati a Deo ad culpam, sed solum præcogniti, non sunt per gratiam habituri, sed sue nature sint relinquendi. Quia vero omne agens potest in id quod est infra se, non autem in id quod est supra se, natura sibi relicta non potest in actum meritorium qui est supra facultatem naturæ. Potest autem in actum peccati, qui est demeritorium, sicut in aliquid infra naturam humanam existens homo enim peccando descendit a dignitate sue nature, & sic patet quod præsciti possunt demereri.

AD PRIMUM dicendum, quod hoc quod dicitur, quod naturalibus non meremur, neque demeremur, potest intelligi dupliciter. Vno modo sic, quod naturalia ipsa non sunt merita, vel demerita, & sic verum est quod merita sunt supra naturam, & demerita sunt contra naturam. Alio modo potest intelligi sic, quod naturalia non sunt principia merendi, vel demerendi, & sic falsum est. Naturalia enim adiuta per gratiam sunt esse principia demerendi, ut dictum est.

QVÆSTIO II.

DE INDE circa potentiam quæ sita sunt duo.
PRIMO, Utrum Deus possit virginem corrumpam reparare.
SECUNDO, Utrum Deus possit peccate, si vult.

ARTICVLVS III.

Utrum Deus possit virginem reparare.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur quod Deus possit virginem reparare. Ad omnipotentiam enim Dei pertinet quod non sit impossibile apud eum omne verbum, ut dicitur Luca 1. sed hoc est quoddam verbum, virginem reparare post lapsum. ergo Deus potest virginem reparare post lapsum.

SED CONTRA est, quod Hieron. dicit. Cum Deus cetera possit, non potest reparare virginem post ruinam, & habetur in Decreto 32. quæstio. 5.

RESPON. Dicendum, quod in virginitate duo possunt considerari, quorum vnum est ipsa integritas mentis & corporis, & sic Deus virginem potest reparare post ruinam. Potest enim mentem reintegrare per gratiam, & corpus consolidare per miraculum. Alia autem est causa integritatis prædicta, quia. scilicet mulier virgo non fuisse cognita a viro, & quantum ad hoc Deus non potest virginem post ruinam reparare. Non enim potest facere ut iam ea quæ est cognita a viro, non fuerit cognita, sicut nec de aliquo quod factum est, potest facere quod factum non fuerit. Potentia enim Dei se extendit ad totum ens. Unde solum id a Dei potentia excluditur, quod repugnat rationi entis, & hoc est simul.

simul esse & non esse: & eiusdem rationis est, quod fuit, non fuisse. Vnde Augusti. dicit 26. contra Faustum. Quisquis dicit, si omnipotens est Deus, faciat vt ea quæ facta sunt, facta non fuerint, non videt se hoc dicere, faciat vt ea quæ vera sunt, eo ipso quo vera sunt, falsa sint.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod cum verbum sit conceptus mentis, nihil quod contra dictionem implicatur, verbum dici potest, quia non cadit in conceptu mentis, vt probatur in 4. Metaphyl.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum hæc sit falsa, Deus potest peccare si vult.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur quod hæc sit falsa, Deus potest peccare si vult. De quocumque enim possum dicere, quod homo potest facere si vult, potest etiã dici simpliciter, quod homo potest facere illud. Si ergo hæc propositio est vera, Deus potest peccare si vult, sequitur quod hæc sit vera, Deus potest peccare: sed hoc est erroneum. ergo & primum.

SED CONTRA. Quicumque vult peccare, peccat: sed sequitur si Deus peccat, potest peccare. ergo sequitur, si vult potest peccare.

RESPON. Dicendum, quod hæc coniunctio, si, ordinem quandam importat. Potest autem in proposito duplicem ordinem importare. Vno quidem modo, ordinem causæ, siue principij, & hoc modo propositio falsa est, voluntas enim Dei est principium & causâ respectu creaturarum, non autem respectu eorum quæ pertinent ad diuinam naturam: vnde non dicimus, quod pater generit filium voluntate, sed naturaliter, vt patet per Hilariũ in libro de syno. Potentia autem Dei ad ipsam naturam diuinam pertinet: vnde hoc ipsum quod est posse peccare, non est subiectum diuinæ voluntati, alioquin voluntas Dei esset principium immutationis diuinæ, quod est impossibile. Alio modo, potest importare ordinem consequentiæ, & sic hæc locutio est vera. Si Deus vult peccare, potest peccare. Sequitur enim sine conditione, si argumentamur ex impossibili posito. Deus vult peccare. ergo potest peccare. Omnia enim quæ vult potest, sed non econuerso.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod cum dicitur, Si homo vult currere, potest currere, antecedens est possibile, & ideo consequens est simpliciter possibile: sed cum dicitur sic. Si Deus vult peccare, potest peccare, antecedens est impossibile, vnde nihil prohibet conditionalem esse veram, consequente existente impossibili.

QVAESTIO III.

DEINDE quantum ad naturam assumptam, quæ sita sunt duo.

¶ Primo, Vtrum totus sanguis, quæ Christus in sua passione effudit, in resurrectione ad corpus eius redierit.

¶ Secundo, In quo Christus nobis maius signum dilectionis exhibuerit, vtrum in hoc quod Christus passus est pro nobis, vel in hoc quod corpus suum dedit nobis sub sacramento in cibum.

ARTICVLVS V.

Vtrum totus sanguis Christi, qui in passione eius est effusus, ad corpus eius in resurrectione redierit.

CIRCA primum sic proceditur. Videtur quod totus sanguis Christi, qui est in passione eius effusus, ad corpus eius in resurrectione redierit. Resurrectio enim nostra conformis erit resurrectioni Christi, secundum illud ad Philip. 3. Reformabit corpus humilitatis nostræ cõfiguratum corpori claritatis suæ: sed ad corpus nostrum in resurrectione redibit totum quod fuit de veritate humanæ naturæ. Sanguis autem Christi in passione effusus, fuit de veritate humanæ naturæ, & sacer dicitur, secundum illud, Quem sacer cruor, perunxit fufus agni corpore. ergo videtur quod ille sanguis Christi in passione effusus, in resurrectione ad corpus eius redierit.

¶ 2. Præter. Verbum Dei numquam deposuit quod in nostra natura assumpsit, partibus humanæ naturæ ab inuicem in passione separatis: sed verbum Dei assumpsit in natura nostra non solum corpus, sed etiam sanguinem. ergo sanguis ille numquam fuit a verbo depositus. redijt ergo ad ipsum in resurrectione.

SED CONTRA est, quod in aliquibus ecclesijs sanguis Christi vsque hodie dicitur seruari.

RESPON. Dicendum, quod in resurrectione tam Christi, quam nostra, totum quod fuit de veritate humanæ naturæ, reparabitur, non autem illa quæ de veritate humanæ naturæ non fuerunt. Et quamuis circa ea quæ sunt de veritate humanæ naturæ, sit diuersa diuersorum opinio, secundum quamlibet opinionem non totus sanguis nutrimentalis, id est, qui ex cibis generatur, pertinet ad veritatem humanæ naturæ. Cum ergo Christus ante passionem comederit & biberit, nihil prohibet in eo fuisse aliquem sanguinem nutrimentalem, qui ad veritatem humanæ naturæ non pertinet, & quem oporteret ad corpus eius in resurrectione redire. Sed quia specialiter fit quæstio de sanguine in passione effuso pro redemptione humani generis, de hoc magis dicendum videtur, quod totus in resurrectione ad corpus Christi redierit triplicatione, quarum prima accipit potest ex ætate Christi patientis. Passus est enim in perfectissima ætate, in qua maxime ea quæ in homine inueniuntur, ad veritatem humanæ naturæ pertinere videntur, tamquam ad maximam perfectionem adducta. Secunda sumitur ex merito passionis. Si enim sanctorum martyrum illæ partes, in quibus passionem pro Christo sustinuerunt, quandam privilegiatum fulgorem in resurrectione habent, vt Augustinus dicit 21. de ciuita. Dei. ergo multo magis sanguis Christi, quem pro salute humani generis effudit, ad gloriosam resurrectionem reparatus est. Tertia ratio potest sumi ex ipsa virtute passionis. Sanguis enim ille in passione effusus humanum genus sanctificauit, secundum illud ad Hebræos vltimo, Iesus vt sanctificaret per sanguinem suum populum extra portam passus est. Humanitas autem Christi salutiferam virtutem habuit ex virtute verbi sibi vniti, vt Damasc. dicit in 3. lib. Vnde manifestum est, quod sanguis in passione effusus, quæ maxime fuit salubris, fuit diuinitati vnitus: & ideo oportuit, quod in resurrectione iungeretur alijs humanitatis partibus. Sanguis autem Christi, qui in quibusdam ecclesijs ostenditur, dicitur ex quadam

Quodlib. S. Tho. E imagine

3. p. q. 54. ar. 4.
3. ad 1. & 4.
di. 44. dist. 1.
ar. 2. q. 3.

p. q. 1. ar. 6.
o. & veri. q.
14. arti. 7. c.
14. 1. & Ma.
4. q. arti. 1. q.
11. p. q. 9.
arti. 1. ca. &
21. q. 6. arti.
1. ad 2.